

ਫੁਲ ਬੈਚ
ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਐਸਐਸ ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਸੀ ਜੈਨ ਅਤੇ ਐਮਐਸ ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.ਜੇ.

ਐਮ / ਐਸ. ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਤ੍ਰਿਲਕ ਨਾਥ, ਆਦਿ.- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ.- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1377.

15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1976 ਈ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 — ਆਰਟੀਕਲ 226—1974 ਦੇ ਐਕਟ 13 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕਿਟ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XXIII) — ਸੈਕਸ਼ਨ 23 — ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਧੀ ਹੋਈ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ—ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਿਫੰਡ—ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੰਦਾਮਸ—ਕੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਰਿੱਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦੋ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕਿਟ ਐਕਟ 1961 ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ 'ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੈਸੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਧਿਰਾਂ ਮੁੱਢੇ 'ਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਖਾਸ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 6, 7. 8 ਅਤੇ 11)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਮ ਰੂਪ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੀਵਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਧਾਰਣ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਥੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫੋਰਮ ਹਨ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ

I.L.R. Punjab and Haryana (1976)2

ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਆਮ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਾਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਵੇਕਲੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਅਖਤਿਆਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 16 ਅਤੇ 17)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ :-

- (i) ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦਾਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- (ii) ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2) ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਰੁਲਜ਼ (ਜਨਰਲ) 1962 ਦੇ ਨਿਯਮ 33 ਉਪ ਧਾਰਾ (ਈ) ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।, ਅਲਟਰਾ-ਵਾਇਰਸ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ।
- (iii) ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 26 ਫਰਵਰੀ, ਮਿਤੀ 26 ਫਰਵਰੀ, 2018 ਦੇ ਆਈਐਮ ਪਗਡ ਸਰਕੂਲਰ ਮੀਮੋ ਨੰਬਰ 1/11810 ਤੋਂ 915 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1975, ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 2.
- (iv) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
- (v) ਪੀ-1 ਅਤੇ ਪੀ-2 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ। ਨਾਲ ਵੀਡੀਆ ਜਾਵੇ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-2 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੱਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਮੈਸ. ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਪੀ.ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਲ ਬੱਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ.

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮੈਸਰਜ਼ ਨਾਲ। ਜੇ.ਐਲ. ਗੁਪਤਾ, ਐਨ.ਕੇ. ਸੋਢੀ, ਅਤੇ ਜੀ.ਸੀ. ਗਰਗ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3।

DN ਰਾਮਪਾਲ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ. ਅੰਬਾਲੀਆ, ਜੇ.-1) ਕੀ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਸਰਲ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਤੱਥ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਰਨਤਾਰਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀਆਂ 31 ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਫਰਮਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਣ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਤਰਨਤਾਰਨ। ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ) ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣ-ਸੋਧੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਫੀਸ ਐਡ-ਵੈਲੋਰਮ ਵਸੂਲਣ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ

JM/s. Daulat Ram Trilok Nath, etc: v. The State of Punjab, etc.,
(Sandhwalia, J.)

ਸਨ। 1.50 ਰੁਪਏ ਦੀ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਖਰੀਦ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਪੀ. ਸਿਰਫ 100। 1974 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 40 ਦੁਆਰਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1.50 ਪੀ. ਤੋਂ ਰੁ. 2.25 ਪੀ. ਐਡ-ਵੈਲੋਰਮ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1974 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕਿਟ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਨੰਬਰ 13 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਕਟ ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਰ ਦੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਫਰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਸਨ। ਦੋ ਸੌ ਗਿਆਰਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਪੱਟਰ ਜੇ.ਜੇ. ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਨੂਮਾਨ ਡਾਲੀ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼, ਹਿਸਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਿੱਚ

(1) ਏਆਈਆਰ 1976 Pb. ਅਤੇ ਹੈਰੀ.~1. ~~

ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਮਾਤਰਿਤ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਵੱਧ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਅਣਗਿਣਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਮੁਦਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾਤਮਕ ਰਾਹਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਨਵੀਂ ਰਿੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਰਿਫੰਡ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਬਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਦਾਅਵਾ 8 ਨਵੰਬਰ, 1974 ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਨੂਮਾਨ ਦਲ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਕਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(2) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰਤਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਰੱਖਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ

I.L.R. Punjab and Haryana (1976)2

ਸਮਝਿਆ। 22 ਅਗਸਤ ਨੂੰ 1975, ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੌ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਥੇ 31 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਫਰਮਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਕੋ-ਇਕ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵਾ ਅਣ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਹੈ।

JM/s. Daulat Ram Trilok Nath, etc: v. The State of Punjab, etc.,
(Sandhwalia, J.)

ਐਕਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਇਕਦਮ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 1y ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰੋ। ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਰਲ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਈਡਿੰਗ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਦਾ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ 'ਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

(5) ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਮੈਂਡਮਸ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਆਪਕ ਰੀਮ ਡਾਇਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਾਂ ਘਟੀਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਉਸਦੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।”

ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ-

“* * ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ, ਟਰੱਸਟ, ਜਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫਰਜ਼ ਵਜੋਂ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ 'ਤੇ ਥੋਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

(6) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਡਾ ਮੁਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ

ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਰਿਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦੋ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ, *ਹੁਕਮਨਾਮੇ* ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪਿੰਨ-ਪੁਆਇੰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਣਗਿਣਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਹਤ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ) ਪੈਸੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਧਿਰਾਂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸ ਲਈ, *ਮੰਡ ਮੁਸ* ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

(7) *ਹੁਕਮਨਾਮੇ* ਦੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿੱਟ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ *ਹੁਕਮਨਾਮੇ* ਦੀ ਰਿੱਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਕੀ ਪੈਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਟੇਰਟ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਕਠੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੂਜਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕਰਤਵਾਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਕੱਲੇ *ਹੁਕਮਨਾਮੇ* ਦੀ ਰਿੱਟ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਉਪਾਅ ਹੈ।

(8) *ਹੁਕਮਨਾਮੇ* ਦੀ ਰਿੱਟ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿੱਟ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ; ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ

M/s, Daulat Ram Trilok Nath, etc. v. The State of Punjab, etc.,
(Sandhwalia, J.)

ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਖਾਸ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਦਾ ਘੋਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਦੇ . ਫੇਰਿਸ ਨੇ ਅਸਧਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਜਾਂ> ਬਿੰਦੂ—

ਮਦਦਮਸ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਅਸਥਾਪਿਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗਾ। ਇਸਲਈ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ”

(9) ਮੈਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ, ਲੇਖਰਾਜ ਸਤਰਾਮਦਾਸ ਲਾਲਵਾਨੀ ਬਨਾਮ ਐੱਨ.ਐੱਮ. ਸ਼ਾਹ, ਡਿਪਟੀ ਕਸਟੋਰੀਅਨ-ਕਮ-ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਬੰਬੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, (2) —

“ਪਰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਰੀਅਨ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਰੀਡੇਮਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਕੇਵਲ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ । ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(2) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲਾਂਚ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ।

(2) A.I.R. 1966

ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(10) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਵਜੋਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਸੁਗਨਮਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੈ, (3)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਠੋਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤਾ:-

“ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ। ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲੇ ਗਏ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ।”

(3) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1740।

JM/s. Daulat Ram Trilok Nath, etc: v. The State of Punjab, etc.,
(Sandhwalia, J.)

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਸਰਸ ਮੋਹਨ ਮੀਕਿਨ ਬਰੇਵਰੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (4) ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਟੀ.ਵੀ.ਆਰ. ਤੇਟਾਚਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੇਸਰਸ ਏਅਰ ਫੋਮ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 1 ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (5) ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਮਾਈਨ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ: -

“ਅਧਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੈਸਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਆਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।”

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਲਿਖਤ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਰਲ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(12) ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਐਮ. ਅਬਦੁਲ ਹਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਅਤੇ ਸੱਤਿਆ ਭੂਸ਼ਣ ਰੇਅ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਸੂਕੋ ਹੋਰ (7) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਨਿਰਣੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(13) ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਿਆ ਭੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਮ. ਅਬਦੁਲ ਹਸਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੋ ਨਿਰਣੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹਨ. ਘਾਤਕ

(4) ਏਆਈਆਰ 1975 ਦਿੱਲੀ 248

(5) 1974 ਡੀਐਲਟੀ 120

(6) ਏਆਈਆਰ 1969 ਉੜੀਸਾ 180.

(7) ਏਆਈਆਰ 1969 ਉੜੀਸਾ 182.

ਭੁਲੇਖਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਪੀੜਤ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਸੁਗਨਮਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ, (8) ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਚੌਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਦਾਹਰਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਈਲਾਲ ਭਾਈ (9) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੁਗਨਮਲ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਈਲਾਲ ਭਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਜਿਸ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭੱਲਾਲ ਭਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਲਈ ਸੀ।

(14) ਐੱਮ. ਅਬਦੁਲ ਹਸਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਬੈਂਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਈ ਲਾਲ ਭਾਈ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਨਿਰਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸੁਗਨਮਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਾਂਗਾ।

(15) ਕੈਲਟੇਕਸ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਇੰਦੌਰ ਬਨਾਮ ਸੇਲ ਟੈਕਸ, ਇੰਦੌਰ ਖੇਤਰ, ਇੰਦੌਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (10) ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੀਨਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ

(8) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1740। -

(9) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1006

(10) ਏਆਈਆਰ 1971 ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 162.

ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿਫੰਡ। ਬੈਂਚ ਨੇ

JM/s. Daulat Ram Trilok Nath, etc: v. The State of Punjab, etc.,
(Sandhwalia, J.)

ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਾਹਤ ਵਜੋਂ ਉਸ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਪੈਸੇ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(16) ਮੈਂ ਹੁਣ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ *ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ* ਸਮਰੱਥ ਹੈ (ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਜੋਂ), ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਵੇਕਲੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਇਹ ਅਜ਼ੀਓਮਾ ਟਿਕ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ*। ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਸੈਂਡਹਾਲੀਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ 17-29 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਲੋੜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਆਮ ਰੂਪ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹਨ; ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਢੁਕਵਾਂ, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

(17) ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਮ ਰੂਪ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਦੀਵਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਆਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਥੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫੋਰਮ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਆਮ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨੈਟਵਰਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਕਿਉਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ

ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੈਡੋਟਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਠੋਸ ਜਵਾਬ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕੇ।

(18) ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਜੋ ਬਰਾਬਰ ਚੌਕਸ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਡੋਰਾ ਬਾਕਸ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ, ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਝ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਭਵੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਹੀ ਵਿਵੇਕ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਫੋਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(19) ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਸੀਡੈਂਟ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝੁਕਣ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। 10(ਏ) ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸਾਈ ਐਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1972 ਨੂੰ, ਤੁਲੀ, ਜੇ., ਨੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭੀਲਾਲ ਭਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਝ ਗਲਤ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ।

10 A CW 1317 of 1972, 11 ਅਕਤੂਬਰ 1972 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸੁਗਨਮਾਵ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ: -

“ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ

JM/s. Daulat Ram Trilok Nath, etc: v. The State of Punjab, etc.,
(Sandhwalia, J.)

ਵਿਰੁੱਧ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾਏ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ।"

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਉਪਾਅ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(20) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਮੁੜ-ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਪੱਖ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕੀਟ (ਜਨਰਲ) ਰੂਲਜ਼, 1962 ਦੇ ਨਿਯਮ 33 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਾਂ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1974 ਤੋਂ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ 8 ਨਵੰਬਰ, 1974 ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਕਾਰਾ ਕਰਨਗੇ।

(21) ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਜਮਾਂਦਰੂ ਮਾਮਲੇ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਮ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ।

15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1976 ਈ.

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਜੱਜ -ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ, ਜੱਜ ਸ. -ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ 1.

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ
ਏ.ਐਸ.ਬੈਂਸ, ਜੇ.ਜੇ.

ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 6535।

23 ਅਪ੍ਰੈਲ 1976

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (1894 ਦਾ I)— ਧਾਰਾ 4— ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ—ਸਬੰਧਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ—ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 5A(1) ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਟੀਐਲਜੇਪੀ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇਲਾਕਾ ਵਿੱਚ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ. ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਿਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

